BENELUX - GERECHTSHOF

REGENTSCHAPSSTRAAT 39
1000 BRUSSEL
TEL. 519.38.61

JUSTICE BENELUX - GERECHTSHOF
19 III 1990
COUR DE

COUR DE JUSTICE BENELUX

RUE DE LA RÉGENCE 39
1000 BRUXELLES
TÉL. 519.38.61

A 89/3/6

CONCLUSIE VAN PLAATSVERVANGEND ADVOCAAT-GENERAAL H. LENAERTS
IN DE ZAAK A 89/3
==========

N.V. ASSURANTIE VAN DE BELGISCHE BOERENBOND

t/ 1. N.V. FORD TRACTOR BELGIUM
2. MOULTRIE St. en LENNARTZ.
3. DEPOORTER Fr.
4. TILLENBURG Kl.
5. DE LANTSHEER I.
6. DUTERME R.
7. SACK Fr.
8. N.V. GENERALI BELGIUM
9. GROEP VICTOIRE

==========

Onderwerp van de vraag.
---

1. In zijn arrest van 9 mei 1989 (AR 2050) verzoekt het Hof van Cassatie van België "het Benelux-Gerechtshof artikel 3, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen uit te leggen, en meer bepaald te antwoorden op volgende vragen : 1° Is de verzekeraar van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen gehouden de burgerrechtelijke aansprakelijkheid te dekken van de ouders die eigenaars zijn van het verzekerde motorrijtuig en verzekeringsnemers en die, op grond dat zij geen goede opvoeding hebben gegeven aan hun minderjarig kind, bestuurder van het motorrijtuig

op het ogenblik dat de schade door zijn fout met het motorrijtuig werd veroorzaakt, burgerrechtelijk aansprakelijk zijn verklaard voor de met het motorrijtuig veroorzaakte schade ? 2° Zo ja, geldt die verplichting nog wanneer de minderjarige, op het ogenblik dat hij de schade veroorzaakte, zich door diefstal de macht over het motorrijtuig van zijn ouders had verschaft ?"

Rechtspleging.

2. De n.v. Assurantie van de Belgische Boerenbond en het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds hebben elk een memorie ingediend.

De n.v. Assurantie van de Belgische Boerenbond heeft bovendien een memorie van antwoord ingediend, waarin zij opwerpt dat de memorie van het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds niet ontvankelijk is, nu dit geen partij in de zaak meer is.

De n.v. Assurantie van de Belgische Boerenbond heeft haar cassatieberoep weliswaar ook gericht tegen het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds. Maar het Hof van Cassatie stelt vast dat voor de feitenrechters geen geding tussen beide partijen werd gevoerd en dat het bestreden vonnis ten voordele van de ene en ten nadele van de andere geen veroordeling uitspreekt; derhalve wordt de voorziening niet ontvankelijk verklaard in zoverre zij tegen het waarborgfonds is gericht.

Nadere uitspraak over de voorziening totdat het Benelux-Gerechtshof zich over de gestelde vraag van uitleg heeft uitgesproken, wordt maar aangehouden in zoverre de voorziening gericht is tegen beslissingen op de civielrechtelijke vorderingen van de in de aanhef vermelde verweerders 1 tot 9.

3. Het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds is dus geen partij in het geding voor de oplossing waarvan de vraag van uitleg is gesteld. Indien, na eventuele vernietiging van het bestreden vonnis, zou worden beslist dat de schade niet door de verzekeringsmaatschappij moet worden vergoed, zou het waarborgfonds weliswaar nog kunnen worden aangesproken. Het fonds heeft dus wel belang bij de uitspraak van het Benelux-Gerechtshof. Maar het is geen procespartij in het geding waarin het Hof van Cassatie een vraag om uitlegging heeft gesteld.

Ik meen derhalve dat het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds geen partij is aan wie artikel 12, lid 4, van het Verdrag van 31 maart 1965, betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof het recht geeft om een memorie in te dienen.

Feiten.
---

4. De minderjarige Tonny Vanhoutte had zich door diefstal meester gemaakt van de wagen van zijn ouders en had daarmee schade veroorzaakt aan een aantal geparkeerde voertuigen. De Correctionele Rechtbank te Veurne verklaarde de ouders aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door hun minderjarige zoon op grond dat zij hem geen goede opvoeding hadden gegeven.

5. Artikel 1384, tweede lid, van het Belgisch Burgerlijk Wetboek bepaalt : "De vader en de moeder zijn aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door hun minderjarige kinderen"; het vijfde lid van dit artikel luidt : "De hierboven geregelde aansprakelijkheid houdt op, indien de ouders (...) bewijzen dat zij de daad welke tot die aansprakelijkheid aanleiding geeft, niet hebben kunnen beletten".

Volgens de rechtspraak rust het vermoeden van aansprakelijkheid dat artikel 1384, tweede lid, op de ouders legt, hetzij op een fout in de opvoeding, hetzij op een fout in het toezicht. Aansprakelijk zijn derhalve de ouders die niet kunnen bewijzen dat zij geen fout in de opvoeding van hun kind hebben begaan (1).

Eerste vraag.

6. Artikel 3, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorvoertuigen bepaalt dat de verzekering de burgerrechtelijke aansprakelijkheid moet dekken van de eigenaar, van iedere houder en van iedere bestuurder van het verzekerde motorrijtuig.

De Gemeenschappelijke Toelichting bij deze bepaling onderstreept dat de verzekeringsovereenkomst zowel de persoonlijke aansprakelijkheid van de eigenaar als diens "aansprakelijkheid voor degenen voor wie hij verantwoordelijk is en voor de zaken die hij onder zijn toezicht heeft" moet dekken. Voorts merkt de toelichting op "dat in het ontwerp niet de aansprakelijkheid als zodanig doch alleen de verzekering ervan wordt geregeld" (2).

Ten slotte stipt de toelichting nog aan dat "de aansprakelijkheid van de verzekerde (zal) zijn gedekt ongeacht de bron dier aansprakelijkheid : overeenkomst of onrechtmatige daad (of strafbaar feit : België)" (3).

---

1) Cass. 30 mei 1984, A.R. 3629 (A.C. 1983-84, nr. 561); 28 april 1987, A.R. 928 (A.C. 1986-87, nr. 503); 23 juni 1988, A.R. 7998 en 8078 (A.C. 1987-88, nr. 661); 23 febr. 1989, A.R. 8308 (A.C. 1988-89, nr. 356).

2) Benelux-Basisteksten, deel 4/II, Verzekering motorrijtuigen, blz. 37.

3) Ibid., blz. 38.

7. Voor de toepassing van de W.A.M.-verzekering is het dus zonder belang op welke grond de eigenaar van het motorrijtuig aansprakelijk is voor de veroorzaakte schade. Staat zijn aansprakelijkheid vast, dan moet de verzekeraar de schade vergoeden.

In onderhavige zaak heeft de nationale rechter vastgesteld dat de eigenaar van de wagen als ouder van de minderjarige bestuurder burgerrechtelijk aansprakelijk is voor de veroorzaakte schade. Dan is die aansprakelijkheid meteen ook door de W.A.M.-verzekering gedekt. Dat die aansprakelijkheid naar Belgisch recht stoelt op artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek speelt daarbij geen rol.

De eerste vraag dient derhalve bevestigend te worden beantwoord.

Tweede vraag.

8. In het arrest van 26 juni 1989 (1) laat het Benelux-Gerechtshof gelden dat "de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, als omschreven in artikel 3, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen (...), blijkens voormelde bepaling en naar de bewoordingen van de desbetreffende Gemeenschappelijke Toelichting (2) (...) een zeer ruime strekking heeft, in dier voege dat van de verzekering slechts mag worden uitgesloten de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van degene die zich door diefstal of geweldpleging van het motorrijtuig meester heeft gemaakt

(1) Zaak A 88/3, Belgisch Bureau van de Autoverzekeraars t/ Potz, Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds.

(2) Benelux-Basisteksten, op. cit., blz. 37.

en van degene die zonder geldige reden van het voertuig gebruik heeft gemaakt in de wetenschap dat het gestolen is" (r.o. 10); "dat daaruit volgt dat uitsluiting van de verzekering eerst dan geoorloofd is wanneer vaststaat dat aan één van de voormelde voor uitsluiting gestelde voorwaarden is voldaan" (r.o. 11).

In onderhavige zaak gaat het niet om de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de minderjarige zoon die de wagen van zijn ouders gestolen heeft, maar om de aansprakelijkheid van de ouders. Aan de voor uitsluiting gestelde voorwaarden is derhalve niet voldaan.

De door artikel 3, § 1, beperkend omschreven gevallen van uitsluiting mogen niet worden uitgebreid tot degenen die niet zelf de wagen hebben gestolen, maar burgerrechtelijk aansprakelijk zijn voor degene die zich door diefstal van het motorrijtuig meester heeft gemaakt.

9. De Gemeenschappelijke Toelichting bij de besproken bepaling merkt op dat "door de wet of de jurisprudentie uitgemaakt (zal) moeten worden of de eigenaar, de gebruiker of de bestuurder aansprakelijk gesteld kunnen worden voor ongevallen die zijn veroorzaakt door degene die het motorrijtuig heeft gestolen. Vast staat echter, dat deze aansprakelijkheid, indien zij bestaat, door de verzekering zal gedekt zijn" (1).

Is de eigenaar van het gestolen voertuig aansprakelijk voor de schade als ouder van zijn minderjarige zoon die de wagen gestolen heeft en als bestuurder de schade veroorzaakt heeft, dan is zijn aansprakelijkheid door de verzekering gedekt en moet de verzekeraar de schade vergoeden.

---

(1) Benelux-Basisteksten, op. cit., blz. 38-39.

Ook de tweede vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

CONCLUSIE.

10. Ik meen dat de gestelde vragen als volgt dienen te worden beantwoord :

1° De verzekeraar van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen is gehouden de burgerrechtelijke aansprakelijkheid te dekken van de ouders die eigenaars zijn van het verzekerde motorrijtuig en verzekeringsnemers en die, op grond dat zij geen goede opvoeding hebben gegeven aan hun minderjarig kind, bestuurder van het motorrijtuig op het ogenblik dat de schade door zijn fout met het motorrijtuig werd veroorzaakt, burgerrechtelijk aansprakelijk zijn verklaard voor de met het motorrijtuig veroorzaakte schade.

2° Die verplichting geldt nog wanneer de minderjarige, op het ogenblik dat hij de schade veroorzaakte, zich door diefstal de macht over het motorrijtuig van zijn ouders had verschaft.

Brussel, 19 maart 1990.